

PHRYNÉ.

Tikkasztó nyári nap volt, az ég vakító kéken verődött vissza a mozdulatlan víztükörben; a magas, sötét ciprusokat nem borzolgatta az üdítő szellő, méhdöngés és légyzümögés hallatszott be a rhododendron-bokrok között az oszlopos csarnokba.

— Hagyjuk abba mester — szólalt meg halkan Phryné —, nagyon ellankasztott a meleg.

A mester nyugtalan, lázas szeme tétován rebbent meg.

— Csak még egy kicsit légy türelemmel, lásd, épp ez, a nyakad kissé fáradt tartása az igazi, ez az, ami nekem kell!

Phryné megadó mosollyal bólintott, aztán merengve nézett ki a kertbe a karcsú oszlopok között. Ezernyi virágfej bódultan remegett, a fűszálak éles kék árnyéka rávetődött a kavicsos útra, tarka pillangósereg csapongott a pázsit fölött. A leány bágyadtan figyelte a rhododendron piros kelyhében tolongó méheket. Az egyik most nagy, tétova ívben átröpült a csarnok oszlopai közt, hangja, mint távoli szélmalom zúgása hangzott. A néma csendben csak Praxitelés fehér chitonja villant meg, kezének gyors mozdulatai közben. Szemölckeit kissé összehúzta; egészen bele-mélyedt munkájába, csak ritkán emelte rá tekintetét a leány szép nyakára. Így telt el jó idő. Most valami halk zörejre neszelt fel — az oszlop mellett félig lecsúszva, lankadt karokkal, megtört tekintettel, sápadtan térdelt Phryné. Praxitelés riadtan eszmélt... odaugrott:

— Mi bajod, lánykám, szólj, Zeusra kérek, nézz reám!

Phryné szempillája megrebbent, aztán megint merev lett arca. A férfi most karjába kapta a szépséges tehetetlen testet s a lektikára fektette. A fullasztó hőség ellenére könnyű borzongás futott végig a leány testén. Praxitelés egy puha takarót terített rá, felemelte lankadtan lógó kezét, melléje ült s aggódva leste arcát.

Percek teltek el. A leány arcába lassankint visszatért az élet színe, megmozdult és nagy sötét szemét rávetette Praxitelésre s elmosolyodott. A férfi még mindig dermedten nézte.

— Sajnálom, hogy megijesztettelek, mester, de oly nagy volt a hőség, úgy elbágyasztott, te pedig annyira belemélyedtél a munkába, hogy nem mertelek megzavarni, egyszerre csak éreztem, hogy tagjaimat ólmos hidegség járja át s minden elsötétül a szemem előtt.

Praxitelés búsan rázta meg fejét.

— Zeusra mondom, lánykám, nagyon megijesztettél, de megérdemeltem a leckét; hogy azonban téged is kiengeszteljelek, kárpótlásul válassz egyet szobraim közül.

Phryné szeme boldogan villant meg, könnyed mozdulattal dobta le

magáról a takarót s kacagva ugrott fel. A mester megkönnyebbülten nézett rá.

— Nos, melyiket?

Phryné elkomolyodott, tünődve jártatta végig szemét a termen. Az oszlopok között elszórtan álltak a pompás szobrok: ott jobbra az egyik oszlop árnyéka rárajzolódott a szépséges Demeter arcára s még búsabbá tette fájdalmas mosolyát; mellette aranyzománccal vonta be a napfény a fenséges Hermes daliás alakját, kissé távolabb a rhododendronbokrok mellett állt a kajánarcú Silénos, aztán a karcsú, ifjú Eros s legelől — még nedvesen — legújabb alkotása, a tökéletes szépségű Aphrodite.

Phryné tétován jártatta szemét egyik mesterműről a másikra. Melyiket válassza, melyiket? Melyik ezek közül a legértékesebb, a legtökéletesebb? Agya lázasan dolgozott, emlékezetének legapróbb redőjét is végigkutatatta, hátha egy elejtett szóból, megjegyzésből, egy elégedett pillantásból ítélni tudna. De semmi, semmi sem jutott eszébe.

— Nézd, mester, most még zúg kissé a fejem, engedd meg, hogy gondolkozzam ígéreteden pár napig.

Phrynét éjtszaka sem hagyta nyugodni a gondolat; álmatlanul hanykolódott fekhelyén, de reggelre készen volt a terv.

Alkonyatkor, hogy vége volt a napi munkának, Praxitelés kiment a tengerpartra. A gyűrűző víz felületére égő tűzkigyókat rajzolt a lenyugvó nap, loccsanva ütődött a partnak az apró, habos hullámtaréj. Néha-néha könnyű szellő suhant át a ciprusok közt s fűszeres illatot sodort maga előtt. Véghetetlen nyugalom, béke ömlött el az egész mindenségen; Praxitelés álmodozó mozdulattal ejtett bele a vízbe apró kavicsokat, megelégedett mosoly vibrált ajka körül: semmire sem vágyott, csak nagyon, igazán nagyon tudott örülni a vízesobogásnak, a cirógató nap-sugárnak. Behúnyta szemét s tágult tüdővel szívta magába a pompás illatot. Most gyors léptek neszt hallotta. Bágyadtan nyitotta ki szemét s hátra nézett. Phryné jött sietve.

— Mester — kiáltotta izgatottan —, mester, siess, a szomszéd ház ég, már a te lakodra is átsaptak a lángok!

Praxitelés ijedten ugrott fel.

— Ó, haragvó Hephaistos, hát egész életem minden fáradságos munkáját, veritékes eredményét egy mozdulattal meg akarod semmisíteni? Siessünk, Phryné, legalább Silénost és Erost mentjük meg!

És futásnak eredt. Chitonját messze mögötte lobogtatta a szél, lába alatt csikorgott a kavics. A leány is vele futott, de léptei lassan elernyedtek, melle zihált, arcára a szorongás érzése rajzolódott.

— Mester — lihegte —, mester, várj meg, nem bírok úgy futni, ne siess, te, te, hisz'...

Praxitelés megtorpant s kérdően nézett a leányra. Phryné megállt előtte s bűnbánóan hajtotta le fejét:

— Bocsáss meg, kérlek — tördelte sápadtan —, hogy megijesztetelek, háznak semmi baja, de hiába törtem a fejem, hogy melyiket válasszam; azért eszeltem ki e cselt, hogy megtudjam, melyiket félted a legjobban, melyiket értékeled magad is legtöbbször.

Praxitelés szeme haragosan villant meg, de az örökké művészt kereső lelke most is meglátta a szépet. Mert a leány így, könnyörgő szemmel, zavart mosolyával, büntudatosan, megtörtén, maga volt a meg-

testesült Szépség s a következő pillanatban megenyhült, átszellemült mosollyal megfogta a leány remegő kezét s így szólt:

— A Szépség s a Művészet mámorában elkövetett bűnt, a Szépség s a Művészet nevében meg kell bocsátanom. Nos, melyiket akard hát?

— Erost — suttogta Phryné boldogan odasimulva.

— Legyen — szólt Praxitelés inkább önmagához —, hisz' neki is van némi köze a dologhoz.

Szentmihályi Valéria.

NÉZLEK.

*Nyakadra egy-egy fénysugár
Ráhull, mint régi, drága ékszer.
Szép. S a szépség e villanása
Egyesül a nagy fény-egésszel.*

*Igy álmodtalak öntudatlan
S mi jó az álmodt újra lelni . . .
Mosolygasz; ó, örök mosoly ez;
Igy álmodott meg Botticelli.*

*A szépség egy-egy villanása. — —
Harmatszomjún fölissza lelkem. — —
Ne mozdulj. Így, ha egyre nézlek,
Érzem, benned magamra letem.*

Jakab Géza.